

Archeologisch vooronderzoek Adegem (Maldegem) – Hillestraat

Bénédicte Cléda en Jordi Bruggeman

Temse
2015

Colofon

Rapporten van het archeologisch onderzoeksbureau All-Archeo bvba 260

Aard onderzoek: Prospectie

Vergunningsnummer: 2015/121

Naam aanvrager: Bénédicte Cléda

Naam site: Adegem (Maldegem) - Hillestraat

Opdrachtgever: Novus nv, Scheepsdalelaan 60, B-8000 BRUGGE

Opdrachtnemer: All-Archeo bvba, Laagstraat 12, B-9140 TEMSE

Administratief toezicht: Stani Vandecatsye, agentschap Onroerend Erfgoed, Virginie Lovelinggebouw,

Koningin Maria Hendrikaplein, 70 bus 91, B-9000 GENT

Rapportage: All-Archeo bvba

All-Archeo bvba

Laagstraat 12

B-9140 Temse

info@all-archeo .be

0478 36 57 07

0498 15 84 40

D/2015/12.807/18

© All-Archeo bvba, 2015

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en /of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever.

All-Archeo bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek. De aanbevelingen dienen louter ter advisering van het bevoegde gezag, zijnde het agentschap Onroerend Erfgoed.

Inhoudsopgave

1 INLEIDING.....	5
2 ADMINISTRATIEVE FICHE.....	7
3 PROJECTGEGEVENS EN AFBAKENING ONDERZOEK.....	9
3.1 Afbakening studiegebied.....	9
3.2 Aard bedreiging.....	10
3.3 Onderzoeksopdracht.....	11
4 BESCHRIJVING REFERENTIESITUATIE.....	13
4.1 Landschappelijke context.....	13
4.1.1 Topografie.....	13
4.1.2 Hydrografie.....	13
4.1.3 Bodem.....	14
4.2 Beschrijving gekende waarden.....	16
4.2.1 Historische gegevens.....	16
4.2.2 Archeologische voorkennis.....	17
5 RESULTATEN TERREINONDERZOEK.....	21
5.1 Toegepaste methoden & technieken.....	21
5.2 Bespreking sporen.....	25
5.2.1 Oostelijke zone (WP1-7).....	25
5.2.1.1 Greppels.....	25
5.2.1.2 Drainagegreppels.....	27
5.2.1.3 Kuilen.....	28
5.2.1.4 Paalsporen.....	28
5.2.1.5 Ploegsporen.....	31
5.2.1.6 Natuurlijke sporen	32
5.2.1.7 Verstoringen.....	32
5.2.2 Westelijke zone (WP8-10).....	34
5.2.2.1 Greppels.....	34
5.2.2.2 Drainagegreppels.....	34
5.2.2.3 Paalsporen.....	35
5.2.2.4 Ploegsporen.....	35
5.2.2.5 Natuurlijke sporen.....	35
6 WAARDERING, ANALYSE VAN DE GEPLANDE SITUATIE: EFFECTEN, EN ADVIES.....	37
6.1 Antwoord onderzoeksvragen.....	37
6.2 Advies.....	38
7 BIBLIOGRAFIE.....	39
7.1 Publicaties.....	39
7.2 Websites.....	40
8 BIJLAGEN.....	41
8.1 Lijst van afkortingen.....	41
8.2 Archeologische periodes.....	41
8.3 Plannen en tekeningen.....	41
8.4 Harrismatrix.....	42

8.5 Sporenlijst.....	44
8.6 Vondstenlijst.....	48
8.7 Digitale gegevensdrager.....	48

1 Inleiding

Op het terrein wordt een verkaveling van 61 loten gerealiseerd door Novus nv. Naar aanleiding van deze plannen werd voorafgaand een prospectie met ingreep in de bodem geadviseerd door het agentschap Onroerend Erfgoed. Het doel van deze prospectie met ingreep in de bodem is een archeologische evaluatie van het terrein.

Het terreinwerk werd uitgevoerd op 15 en 16 april 2015, onder leiding van Bénédicte Cléda en met medewerking van Jordi Bruggeman. De bedoeling van het onderzoek was om binnen het plangebied archeologisch erfgoed te karteren en het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed te lokaliseren, te interpreteren en te waarderen. Op die manier kan advies uitgebracht worden over eventuele vervolgstappen met betrekking tot het archeologisch vrijgeven van het plangebied en het definiëren van eventuele sites die verder onderzocht dienen te worden.

De eindbeslissing over het vrijgeven van de gronden en/of archeologisch vervolgonderzoek ligt bij het agentschap Onroerend Erfgoed.

2 Administratieve fiche

Administratieve gegevens	
<i>Naam van de opdrachtgever</i>	Novus Projects nv
<i>Naam van de uitvoerder</i>	All-Archeo bvba
<i>Naam van de vergunninghouder</i>	Bénédicte Cléda
<i>Beheer en plaats van de geregistreerde data en opgravingsdocumentatie</i>	Wordt overgedragen aan de eigenaar van het terrein
<i>Beheer en de plaats van de vondsten en stalen</i>	Wordt overgedragen aan de eigenaar van het terrein
<i>Projectcode</i>	2015/121
<i>Vindplaatsnaam</i>	Adegem (Maldegem) - Hillestraat
<i>Locatie met vermelding van provincie, gemeente, deelgemeente, plaats, toponiem en minimaal 4 xy-Lambertcoördinaten</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Provincie: Oost-Vlaanderen • Locatie: Maldegem • Plaats: Hillestraat • x/y Lambert 72-coördinaten: <ul style="list-style-type: none"> - 88506, 210559 - 88637, 210451 - 88520, 210389 - 88464, 210424
<i>Kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer(s)</i>	Maldegem, afdeling 5, sectie H, Perce(e)l(en) : 207B, 203C, 203D, 204A
<i>Kaart van het onderzoeksgebied op basis van de topografische kaart op schaal 1:10000</i>	Zie 4.1.1 Topografie
<i>Begin- en einddatum uitvoering onderzoek</i>	15 en 16 april 2015
Omschrijving van de onderzoeksopdracht	
<i>Verwijzing naar de bijzondere voorwaarden, die zijn opgenomen in de vergunning</i>	Bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Maldegem, Hillestraat
<i>Omschrijving van de archeologische verwachtingen</i>	Vlak bij het onderzoeksgebied bevinden zich diverse resten uit de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd te bevinden. Het gaat daarbij om resten van bewoning, begraving en cultus. De nabijheid van eerdere vondsten wijst er op dat deze resten zich mogelijk verder buiten deze gebieden uitstrekken, naar de omringende terreinen en bijgevolg mogelijk ook naar dit onderzoeksterrein.
<i>Wetenschappelijke vraagstelling met betrekking tot het onderzoeksgebied</i>	De bedoeling van het onderzoek is het vaststellen van de eventuele aanwezige archeologische waarden en deze in relatie tot hun context te interpreteren en zo correct mogelijk te waarderen om de gevolgen van de geplande bedreiging te kunnen inschatten. Hieruit moet dan een advies voortvloeien met betrekking tot de volgende stappen. Dit kan het vrijgeven van de terreinen of de noodzaak van een eventueel vervolgonderzoek omvatten. Om een weloverwogen waardering te kunnen voorstellen, is een prospectie met ingreep in de bodem aangewezen.
<i>Doelen en wensen van de natuurlijke persoon of rechtspersoon die door zijn actie of acties de ingreep van de bodem veroorzaakt of noodzakelijk maakt</i>	Op het terrein wordt een verkaveling van 61 loten gerealiseerd. Dit impliceert dat het bestaande bodemarchief grondig verstoord zal worden.

<i>Eventuele randvoorwaarden</i>	Niet van toepassing
Eventuele raadpleging van specialisten	
<i>Omschrijving van de inbreng van specialisten als hun advies werd ingewonnen bij substantiële staalname voor specialistisch onderzoek</i>	Niet van toepassing
<i>Omschrijving van de inbreng van specialisten als zij betrokken worden bij de conservatie</i>	Niet van toepassing
<i>Omschrijving van de algemene wetenschappelijke adviezen door personen die buiten het project stonden</i>	Niet van toepassing

3 Projectgegevens en afbakening onderzoek

3.1 Afbakening studiegebied

Het projectgebied is gelegen in de provincie Oost-Vlaanderen, gemeente Maldegem (Fig. 1). Het is volgens het gewestplan gelegen in woongebieden (0100).

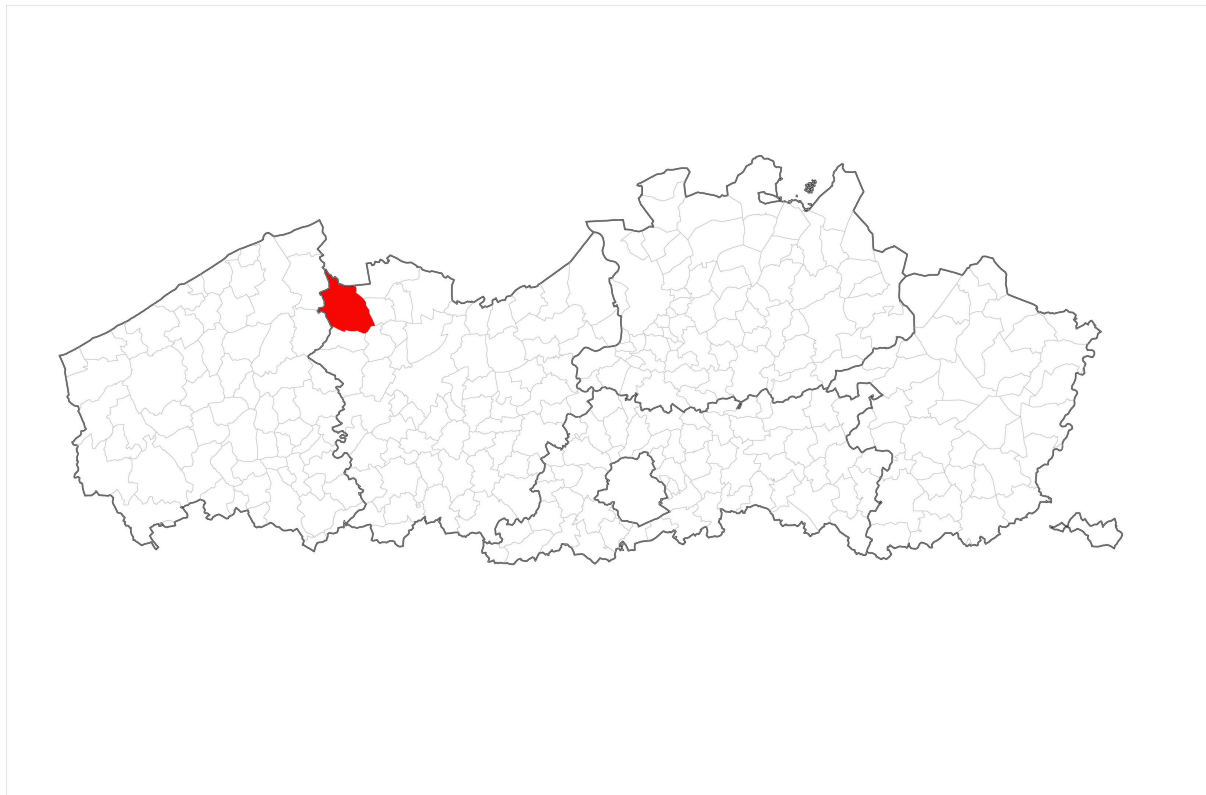

Fig. 1: Situeringplan Maldegem

Fig. 2: Kleurenorthofoto met een situering van het onderzoeksgebied (<http://www.geopunt.be/kaart>)

Het projectgebied (Fig. 2) ligt ten oosten van de dorpskern van Adegem. Ten oosten, grenzend aan het projectgebied, loopt de Hillestraat. Ten westen van het projectgebied loopt Adegem-Dorp en ten noorden de Schoolstraat. Verder ten noorden lopen de Prins Boudewijnlaan en de Oude Staatsbaan.

3.2 Aard bedreiging

Op het terrein wordt een verkaveling van 61 loten gerealiseerd. Dit impliceert dat het bestaande bodemarchief grondig verstoord zal worden (Fig. 3).

Fig. 3: Ontwerpplan (Novus nv)

3.3 Onderzoeksopdracht

De bedoeling van het onderzoek is het vaststellen van de eventuele aanwezige archeologische waarden en deze in relatie tot hun context te interpreteren en zo correct mogelijk te waarderen om de gevolgen van de geplande bedreiging te kunnen inschatten. Hieruit moet dan een advies voortvloeien met betrekking tot de volgende stappen. Dit kan het vrijgeven van de terreinen of de noodzaak van een eventueel vervolgonderzoek omvatten. Om een weloverwogen waardering te kunnen voorstellen, is een prospectie met ingreep in de bodem aangewezen.

Hierbij moeten minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Welke bodemopbouw is waargenomen binnen het plangebied? In hoeverre is deze bodemopbouw intact? Welke factoren speelden hierbij een rol en wat is de repercussie op de bewaringstoestand van archeologische sporen?
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving, zijn deze sporen natuurlijk en/of antropogeen en wat is hun bewaringstoestand?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en kunnen ze op basis van vondstmateriaal en/of op basis van vulling gedateerd worden?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie? Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting? Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen vindplaatsen? Wat is de waarde van de vastgestelde archeologische vindplaats voor de regio en in hoeverre zijn gelijkaardige vindplaatsen gekend en gedocumenteerd op regionaal en op Vlaams niveau?
- Kan voor deze vindplaats het principe van behoud in situ nagestreefd worden (op korte termijn) gelet op de geplande werkzaamheden en (op lange termijn) de overgang van een agrarisch gebruik naar een woonfunctie?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
  1. Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
  2. Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht voor het vervolgonderzoek?
- Welke aandachtspunten zijn van toepassing op een eventueel vervolgonderzoek en welke vraagstellingen zijn relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?

4 Beschrijving referentiesituatie

4.1 Landschappelijke context

4.1.1 Topografie

Op de topografische kaart is het gebied gelegen op een hoogte van ongeveer 9,50 m TAW (Fig. 4). Op het terrein zelf is er volgens de topografische kaart een hoogteverschil waar te nemen van ongeveer 70 cm, met waarden die schommelen tussen 9,57 m TAW centraal op het terrein en 10,25 m TAW in het zuidwesten. Het terreinonderzoek gaf lagere waarden aan, namelijk 9,25 m TAW in het oosten en 9,86m TAW in het zuidwesten. Het terrein stijgt naar het noordwesten, lichtjes naar het westen en sterk naar het zuidwesten. Het lijkt hierdoor eerder bol te liggen. Het terrein wordt ten zuiden en ten noorden begrensd door greppels waardoor het op de randen afhelt naar deze greppels toe.

Het gebied ten oosten van het onderzoeksgebied is lager gelegen, namelijk op een hoogte van ongeveer 8,75 m TAW. Het gebied ten zuidwesten is hoger gelegen, namelijk op een hoogte van 10 m TAW. Het plangebied gelegen is op de noordflank van een zandrug, meer bepaald de dekzandrug Maldegem-Stekene.

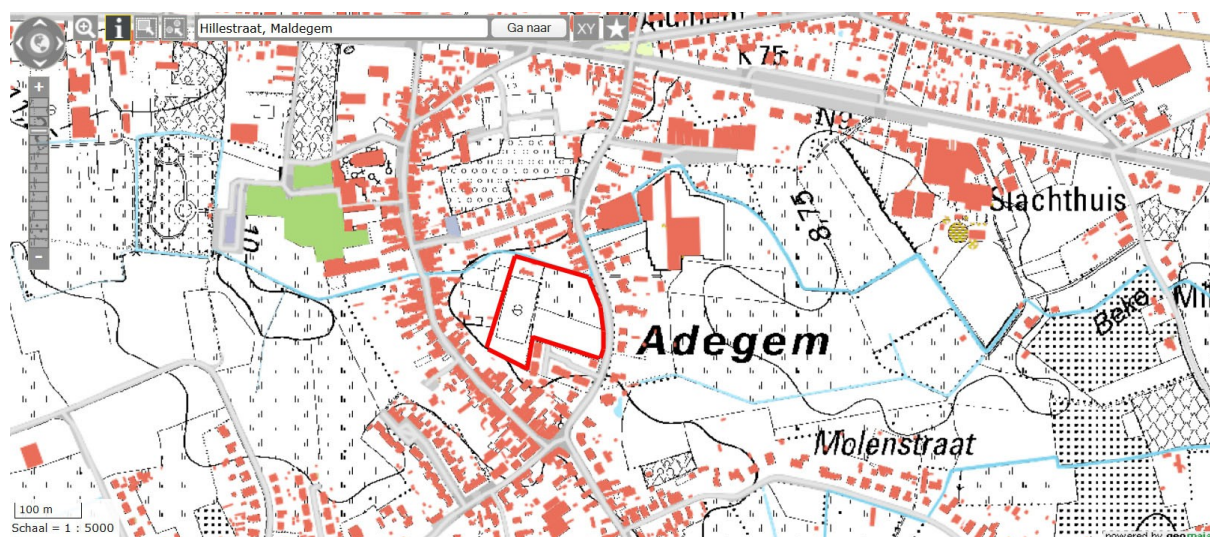

Fig. 4: Topografische kaart met aanduiding van het onderzoeksgebied (<https://www.dov.vlaanderen.be/>)

4.1.2 Hydrografie

Het gebied is op hydrografisch vlak gelegen binnen het Bekken Brugse polders, in de subhydrografische zone Ede (Fig. 5). Het projectgebied wordt ten noorden begrensd door de Beke. Ten zuiden van het onderzoeksgebied loopt de Klakkant. Verder ten oosten loopt het afleidingskanaal van de Leie.

In het noordoostelijke deel van het projectgebied is de bodem aangegeven als een matig natte zandbodem met verbrokkelde humus en/of ijzer B horizont (Zdh). In het centrale gedeelte is de bodem aangegeven als een matig natte zandbodem met structuur B horizont (Zdb). In het zuidwestelijke deel van het projectgebied komt een matig natte zandbodem zonder profiel of met onbepaald profiel voor (ZdP).

Rondom het projectgebied komt een matig droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont voor (Zch), een natte lemig zandbodem zonder profiel (Sep) en een natte zandbodem zonder profiel (Zep). In mindere mate zijn er bebouwde zones (OB) (Fig. 6).²

Uit het terreinonderzoek blijkt dat binnen het onderzoeksgebied drie soorten bodems voorkomen. In het zuidwesten van het terrein werd een vochtige zandbodem zonder B horizont of zonder profielontwikkeling (ZdP) geregistreerd in werkput 9. Dit is een bodem waar geen uitlogings- of aanrijkingshorizont aanwezig is (Fig. 7).

In het noordwesten, het centrale gedeelte en het zuidoosten van het terrein (WP1, 3 en 7) werd een vochtige zandbodem met structuur B of met weinig duidelijke kleur B horizont geregistreerd (Zdb). Deze zandgronden hebben een bruinachtige B horizont (Fig. 8).

In het centrale en noordelijke deel van het terrein werd een vochtige zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont (Zdh) aangetroffen. In werkputten 2 en 8 is die het sterkst aanwezig (Fig. 9). Hier werd een postpodzolbodemperegistreerd, die op fysisch-chemisch vlak een desintegratie van de B horizont vertoont, die een verbrokkeld uitzicht krijgt. Er vormt zich een donkerbruine, loskorrelige grondmassa met harde, zwarte en roodbruine brokken. Uiteindelijk blijft een bruinachtige B horizont met enkele concreties over.³

In alle werkputten komt een Ap horizont voor van 25 à 60 cm dik, boven een dunnere, oude akkerlaag (Ap2 horizont). In werkputten 5, 6 en 7 is de Ap2 horizont afwezig. De B horizont en in ligt op de geelachtige C horizont. Het archeologisch niveau bevond zich op een diepte tussen 45 en 70 cm en een hoogte tussen 8,89 en 9,26 m TAW.

Fig. 7: WP9PR1

Fig. 8: WP7PR1

² <http://www.geopunt.be/>

³ [Http://www.adegem.net/GISstory/iii.htm](http://www.adegem.net/GISstory/iii.htm)

Fig. 9: WP2PR1

4.2 Beschrijving gekende waarden

4.2.1 Historische gegevens

Op de kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgemaakt op initiatief van graaf de Ferraris (1771-1778), kan gezien worden dat het projectgebied gelegen is in akker- en grasland (Fig. 10). De Hillestraat is goed te herkennen. Het zuidelijke gedeelte van het onderzoeksgebied lijkt bebouwd, maar de bebouwing die zichtbaar is op de Ferrariskaart is te wijten aan een slechte georeferering van de kaart.

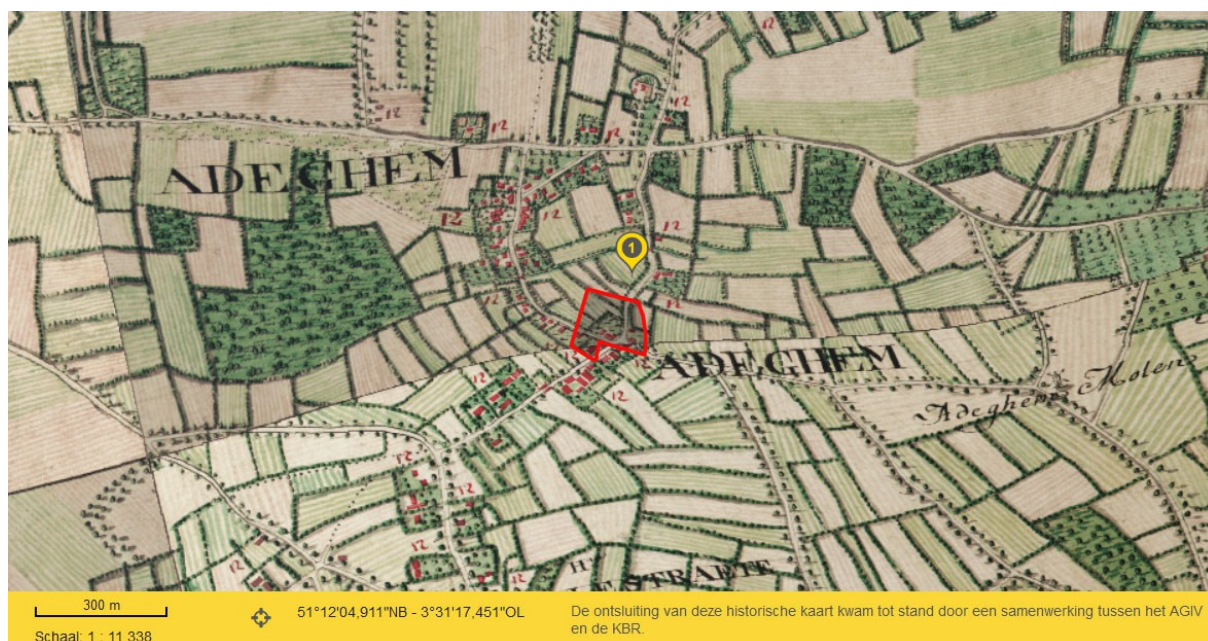

Fig. 10: Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden met situering van het onderzoeksgebied (<http://www.geopunt.be/kaart>)

Op de Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp (1842-1879) kan gezien worden dat het stratennet gelijkend is op het huidige stratennet. Enkel de Schoolstraat en het verlengde van de Oude Staatsbaan in noordoostelijke richting vanaf de Prins Boudewijnlaan ontbreken. Er is geen bebouwing meer te zien binnen het onderzoeksgebied. De percelering komt overeen met de huidige percelering (Fig. 11).

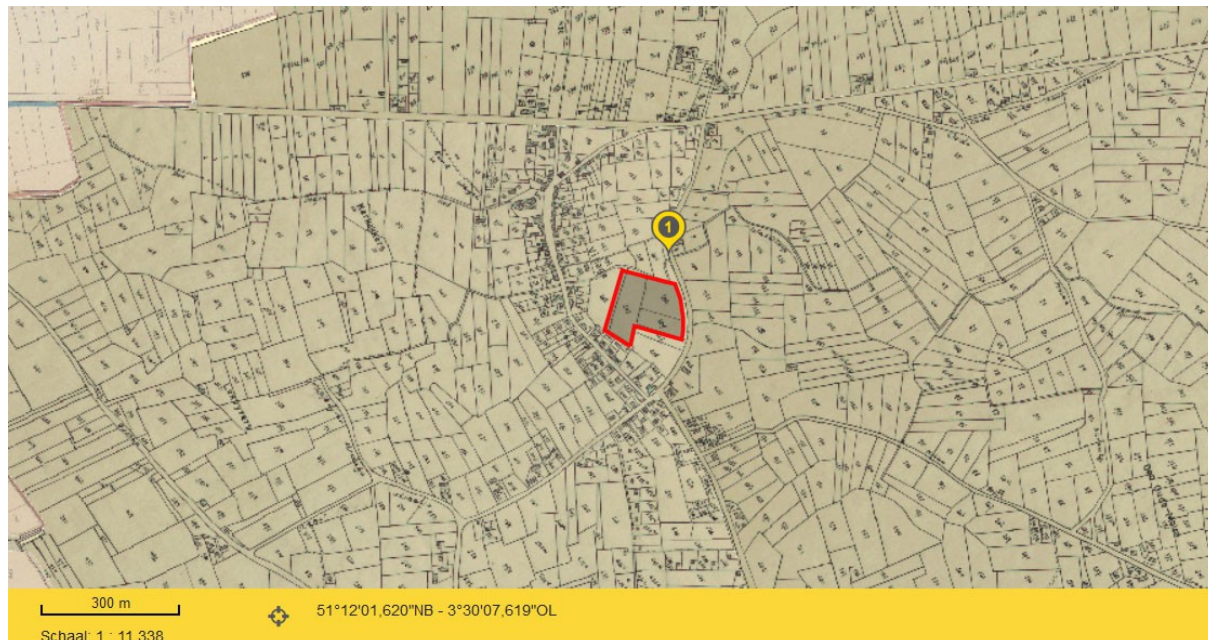

Fig. 11: Atlas cadastral parcellaire de la Belgique van Popp met situering van het onderzoeksgebied (<http://www.geopunt.be/kaart>)

4.2.2 Archeologische voorkennis

In de wijdere omgeving van het projectgebied zijn volgens de Centrale Archeologische Inventaris (Fig. 12) verschillende archeologische waarden aanwezig:

Ten noorden:

- CAI 32416: Sint-Adrianuskerk. Houten kerk uit de volle middeleeuwen met eerste vermelding in 1019-1030. Nadien kwam er een laatromaanse kerk, gebouwd omstreeks 1200. Deze werd door brand vernield in 1575-1579 en kende later verschillende herstellingswerken. In 1842-1844 werd de oude kerk gesloopt en vervangen door een nieuwe.⁴
- CAI 39399: Deisterwal. Voorheen omwalde hoeve uit de late middeleeuwen, waarvan de omwalling gedempt is en waar nu een nieuw huis staat.⁵
- CAI 150889: Windmolenpark E34 (Zone 5). Enkele kuilen en een gracht uit de late middeleeuwen of postmiddeleeuwen.⁶
- CAI 150891: Windmolenpark E34 (Zone 6). Verschillende niet dateerbare kuilen en sporen.⁷

4 De Vliegheer 1958, 57 ev.

5 Ferrariskaart

6 Ryssaert, C./T. Boncquet 2010

7 Ryssaert, C./T. Boncquet 2010

- CAI 150892: Windmolenpark E34 (Zone 7). Het spoor van een hooiopper uit de late middeleeuwen.⁸
- CAI 158924: Kleine Moerwege I. Greppels uit de 18de eeuw.⁹
- CAI 39400: Tardoes. Toponiem Moerwege. Pastorie die minstens opklimt tot de 16de eeuw.¹⁰

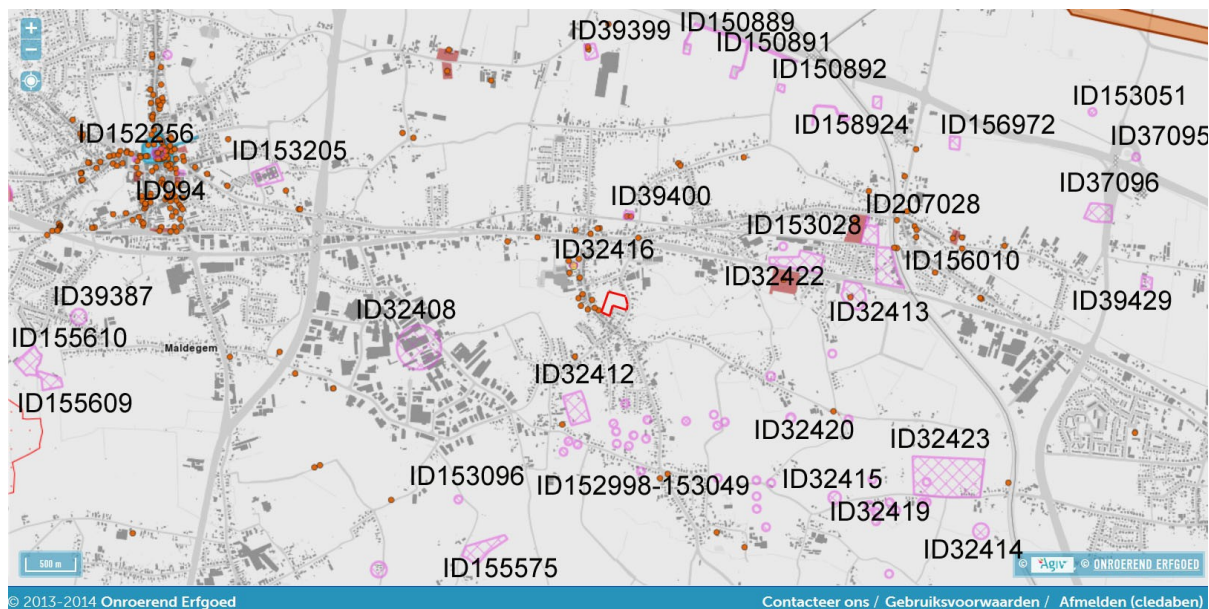

Fig. 12: Overzichtskartaal CAI met situering van het onderzoeksgebied (<https://geo.onroerenderfgoed.be>)

Ten oosten:

- CAI 153028: Canadees kerkhof. Circulaire structuur 404. Een grafheuvel van onbepaalde datering, gelokaliseerd aan de hand van luchtfotografie.¹¹
- CAI 32422; Canadees kerkhof (Adegem 4). Toponiem Canadees kerkhof. Romeinse scherven.¹²
- CAI 207028: Oude Staatsbaan. Mogelijke paalsporen, enkele andere sporen en een greppel uit de metaaltijden. Paalsporen en kuilen zonder duidelijke structuren uit de Romeinse tijd. Greppels en enkele kuilen uit de late middeleeuwen.¹³
- CAI 156010: Balgerhoeke. Toponiem Balgerhoeke. Inhumatiegraven uit de midden-Romeinse tijd en Romeins aardewerk, waaronder een 4de-eeuwse terra sigillata-scherf met radjesversiering.¹⁴
- CAI 32413: Malecot Hoeve. Site met walgracht uit de late middeleeuwen.¹⁵
- CAI 156972: Balgerhoeke 2010. Een vijftal kuilen, enkele mogelijke paalsporen en twee brede grachten die bij gebrek aan vondsten niet te dateren zijn.¹⁶

8 Ryssaert, C./T. Boncquet 2010

9 Pieters 2011

10 Ferrariskaart

11 Ampe et al. 1995

12 Thoen, H./W. De Clercq 1995, 1-31

13 Vandorpe/Bosman 2012

14 Van Doorselaer 1964

15 Ferrariskaart

16 De Vriendt 2011

- CAI 153051: Mekensakker. Circulaire structuur 455. Een grafheuvel van onbepaalde datering, gedetecteerd aan de hand van luchtfotografische prospectie.¹⁷
- CAI 37095: Eeklo R43/1. Gepolijste afslag en afslag in silex uit het midden-neolithicum. Een aantal vroeg-mesolithische werktuigen, waaronder microlieten, een afgebroken klinschrabber, geretoucheerde klingen en afslagen. Vermoedelijk heeft men hier te maken met een extractiekamp.¹⁸
- CAI 37096: Hof ter Walle R43/2. Toponiem Vrouwenstraat. Site met vierkante walgracht met onderbreking in de zuidzijde uit de late middeleeuwen.¹⁹
- CAI 39429: Vrouwestraat 2. Site met walgracht uit de late middeleeuwen.²⁰

Ten zuiden:

- CAI 32412: Verbranden Bos. Site met walgracht uit de late middeleeuwen.²¹
- CAI 153096: De Kappel circulaire structuur 321. Grafheuvel van onbepaalde datering, gedetecteerd aan de hand van luchtfotografische prospectie.²²
- CAI 32423: Kraaienakker (Adegem 2). Toponiem Kraaienakker. Dakpannen en aardewerkscherven uit de Romeinse tijd.²³
- CAI 32414: Kasteel van Raverschoot. Toponiem Raverschoot. Gracht die gedateerd wordt door aardewerkvondsten in de volle middeleeuwen, tussen de 11de en 12de eeuw. De gracht hoort bij een versterkt kasteel of hoeve.²⁴
- CAI 32415: CAI 32415: Staalijzer (Adegem I). Toponiem Staalijzer. Een viertal paalgaten, een complex van kuilen, aardewerk, een fragmentje maalsteen, een fragment verguld bronsblik en verschillende ijzerslakken uit de midden-Romeinse tijd. Een tweetal waterputten uit de midden-Romeinse tijd, waarvan waterput I slecht bewaard was en waterput II bestond uit een vierkante houtconstructie, waarin na opgave een nieuwe waterput uit vlechtwerk werd opgetrokken.²⁵
- CAI 32420: Spanjaardshoek (Adegem 6). Toponiem Spanjaardshoek. Scherven uit de Romeinse tijd.²⁶
- CAI 152998-153049: Adegem. Grafcircels van onbepaalde datering, gedetecteerd aan de hand van luchtfotografische prospectie.²⁷
- CAI 32419: Mollevijver (Adegem 7). Toponiem Mollevijver. Aardewerk en een onleesbare munt uit de Romeinse tijd.²⁸
- CAI 155575: Adegem "Kappel I": een relatief klein ensemble hoofdzakelijk niet-geretoucheerde debitageproducten, maar ook enkele werktuigen.²⁹

Ten westen:

- CAI 32408: Maldegem-Vliegplein. Toponiem Vliegplein. Lithisch materiaal uit het mesolithicum. Romeinse of vroegmiddeleeuwse eenschepige houtbouw, een munt van Postumus en aardewerk. Grafheuvels uit de midden-bronstijd. Grafheuvel B en C zijn grote, dubbel-concentrische grafstructuren en annex A is een enkelvormige, cirkelvormige gracht die een annex vormt van grafheuvel C. Sporen van een

17 Ampe *et al.* 1995

18 Sergant/Van der Haegen/Perdaen 2001, 204-206

19 De Clercq/Mortier 2002, 257-284

20 Ferrariskaart

21 Archief IAP

22 Ampe *et al.* 1995

23 Thoen/De Clercq 1995, 1-31

24 De Decker 1997-1998

25 Semey *et al.* 1987, 153-154

26 Thoen/De Clercq 1995, 1-31

27 Ampe *et al.* 1995

28 Thoen/De Clercq 1995, 1-31

29 Van der Haegen *et al.* 1999

middeleeuwse, landelijke nederzetting (een reeks paalsporen, kuilen en een poel) waarin materiaal gevonden werd uit de 10de-12de eeuw, maar ook enkele die vroeger te dateren zijn (9de-10de eeuw). Een eenschepige gebouw en een vierpalige constructie uit de Romeinse tijd.³⁰

- CAI 155609: Maldegem "Ede 1". 270 artefacten, waarvan 3 uit Wommersomkwartsiet uit het mesolithicum.³¹
- CAI 155610: Maldegem "Ede 2". Debitageproducten, waaronder kernen. Werktuigen zijn uiterst schaars (o.a. rechthoekige trapezia, ronde klopper vervaardigd op fragment van gepolijste bijl).³²
- CAI 39387: Strijdmolen. Houten molen van onbepaalde datering.³³
- CAI 153205: Kleine Katsweg OCMW. Gebouwplattegronden uit de late ijzertijd, namelijk 150 sporen waarin drie structuren konden herkend worden: enerzijds de resten van twee elkaar op dezelfde plaats opvolgende houten boerderijgebouwen (tweeschepig), anderzijds werd een halve palencirkel onderscheiden. Uit de paalkuilen van de gebouwen werden wat fragmenten van handgemaakt aardewerk gerecupereerd, die typologisch in de ijzertijd te dateren zijn. Brandrestengraf met restanten van een pot die in de 2de-3de eeuw kan gedateerd worden. Een noord-zuid gerichte gracht uit de volle middeleeuwen.³⁴
- CAI 994: Kanunnik Andrieslaan I. Een tweetal perceelsgreppels die een erf afbakenen daterende uit de 13de eeuw. Kuilen en waterputten, oost-west gerichte houtbouw, vrijwel zeker een woonstalhuis. Ten oosten van dit gebouw kan een gedeelte van een tweede erf vastgesteld worden.³⁵
- CAI 152256: Westeindestraat I. Enkele volmiddeleeuwse scherven die verspoeld zijn.³⁶

Op basis van deze gegevens blijken zich vlak bij het onderzoeksgebied erg veel resten uit diverse periodes te bevinden. Het gaat om de steentijd, de metaaltijden, de Romeinse tijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd. De sporen omvatten zowel resten van bewoning, begraving als cultus. De nabijheid van eerdere vondsten wijst er op dat deze resten zich mogelijk verder buiten deze gebieden uitstrekken, naar de omringende terreinen en bijgevolg mogelijk ook naar dit onderzoeksterrein. Het grote aantal gekende archeologische waarden in de omgeving van het onderzoeksgebied maakt dat het potentieel voor het aantreffen van relevante archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied groot is.

---

30 Bourgeois/Meganck/Rondelez 1994, 1

31 Van der Haegen *et al.* 1999

32 Van der Haegen *et al.* 1999

33 Ferrariskaart

34 De Clercq *et al.* 2008, 117-123

35 [Http://www.archeonet.be](http://www.archeonet.be)

36 Acke *et al.* 2010, 5

5 Resultaten terreinonderzoek

5.1 Toegepaste methoden & technieken

De totale af te graven oppervlakte bedroeg minstens 12,5 % van het te prospecteren terrein, respectievelijk 10 % door middel van proefsleuven en 2,5 % door middel van kijkvensters en/of dwarsleuven. De bovengrond werd verwijderd tot op het archeologisch leesbare niveau, bepaald door de leidinggevende archeoloog.

Tijdens het onderzoek werd de methode van continue sleuven gebruikt:

- parallelle proefsleuven ononderbroken over het volledige terrein;
- de afstand tussen de proefsleuven bedroeg niet meer dan 15 m (van middenpunt tot middenpunt);
- de minimale breedte van een sleuf was één graafbak breed, in dit geval 2 m.

Alle sporen, werkputten en minstens één representatief bodemprofiel per werkput werden fotografisch vastgelegd. De profielen werden zo gekozen dat een overzicht verkregen werd van de bodemopbouw van het volledige onderzoeksgebied. Daarnaast werden alle hoofdmeetpunten, proefsleuven, vlakken, profielen, sporen en aanlegvondsten topografisch ingemeten.

Het projectgebied omvat een oppervlakte van circa 1,97 ha (19692 m²). Het onderzoek geeft volgende getallen als resultaat:

- Onderzoekbare zone: 19692 m²
  - Te onderzoeken zone door middel van proefsleuven = 10 % of 1969 m²
  - Te onderzoeken zone door middel van kijkvensters en dwarsleuven = 2,5 % of 492 m²
- Onderzochte oppervlakte: 3092 m² = 15,70% van de onderzoekbare zone
  - Aantal aangelegde werkputten: 10 = 2656 m²
  - Aantal aangelegde kijkvensters: 3 = 436 m²

Na overleg met Onroerend Erfgoed werd besloten om geen extra kijkvensters aan te leggen, aangezien deze geen bijkomende informatie zouden aanleveren. Daarom is de oppervlakte van de aangelegde kijkvensters lager dan de vooropgestelde te onderzoeken zone door middel van kijkvensters.

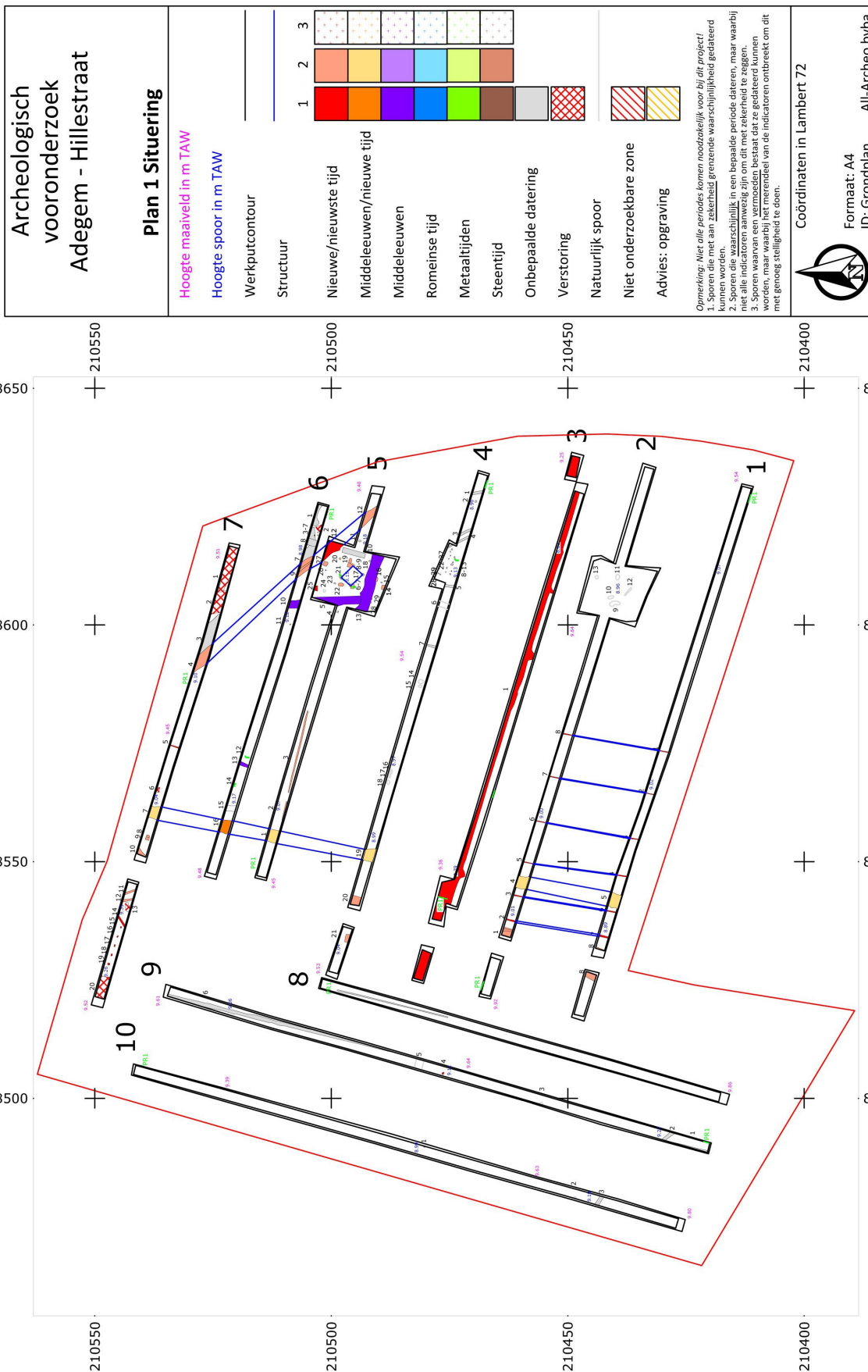

Fig. 13: Situeringplan

<p>Archeologisch voorzonderzoek Adegem - Hillestraat</p>
<p>Plan 3 Detail NO</p>
<p>Hoogte maaiveld in m TAW</p>
<p>Hoogte spoor in m TAW</p>
<p>Werkputcontour</p>
<p>Structuur</p>
<p>1 2 3</p>
<p>Nieuwe/nieuwste tijd</p>
<p>Middeleeuwen/nieuwe tijd</p>
<p>Middeleeuwen</p>
<p>Romeinse tijd</p>
<p>Metaaltijden</p>
<p>Steentijd</p>
<p>Onbepaalde datering</p>
<p>Verstoring</p>
<p>Natuurlijk spoor</p>
<p>Niet onderzoekbare zone</p>
<p>Advies: opgraving</p>
<p><i>Opmerking: Niet alle periodes komen noodzakelijk voor bij dit project!</i>   1. Sporen die met een zekerheid grenzende waarschijnlijkheid geïsoleerd kunnen worden.   2. Sporen die waarschijnlijk in een bepaalde periode dateren, maar waarbij de waarschijnlijkheid van een andere periode niet geheel uitgesloten kan worden.   3. Sporen waarvan een vermoeden bestaat dat ze gedateerd kunnen worden, maar waarbij het merendeel van de indicatoren ontbreekt om dit met genoeg stevigheid te doen.</p>
<p>Coördinaten in Lambert 72</p>
<p>Formaat: A4 ID: Grondplan All-Archeo byba</p>

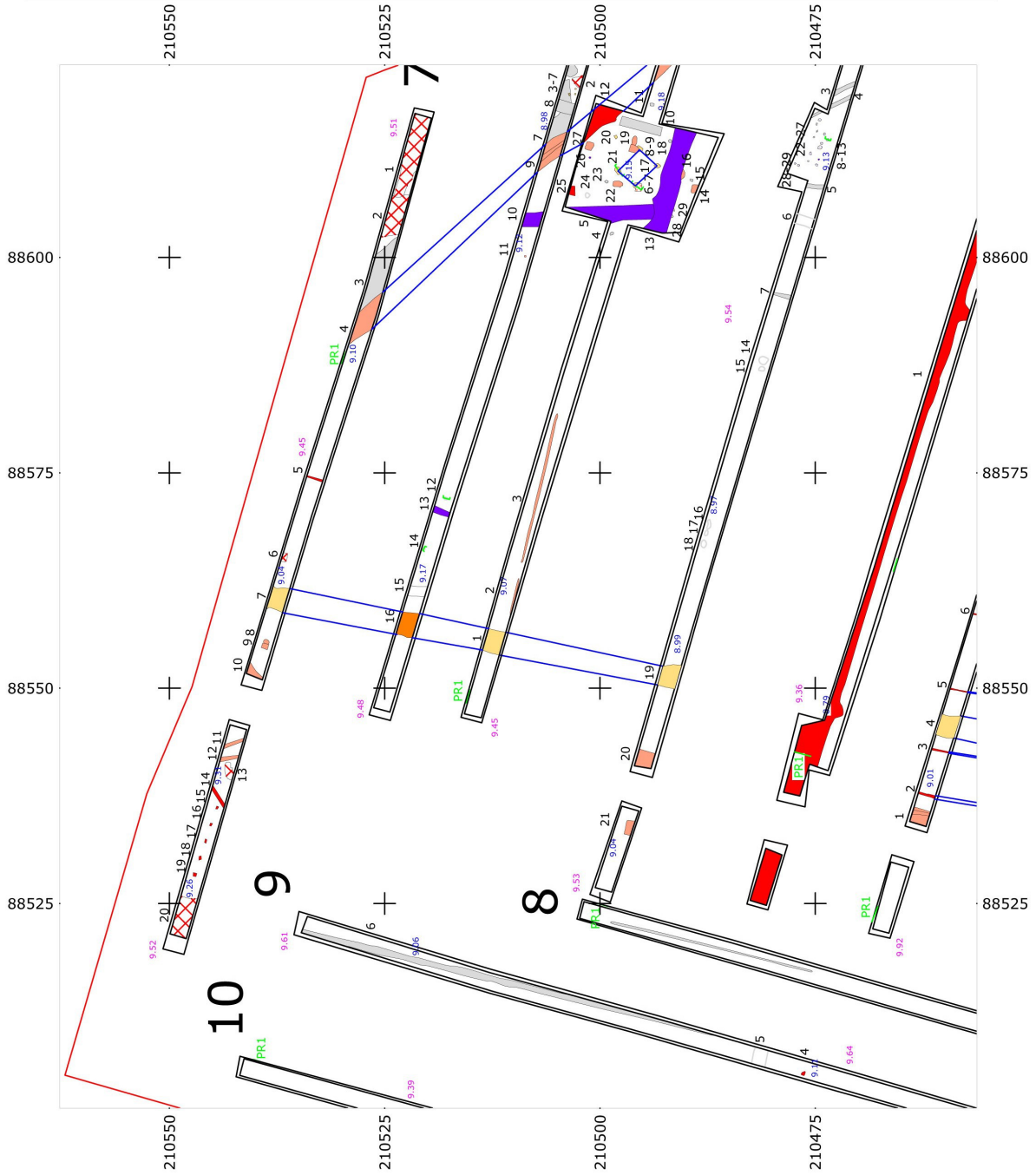

Fig. 14: Detailplan NO

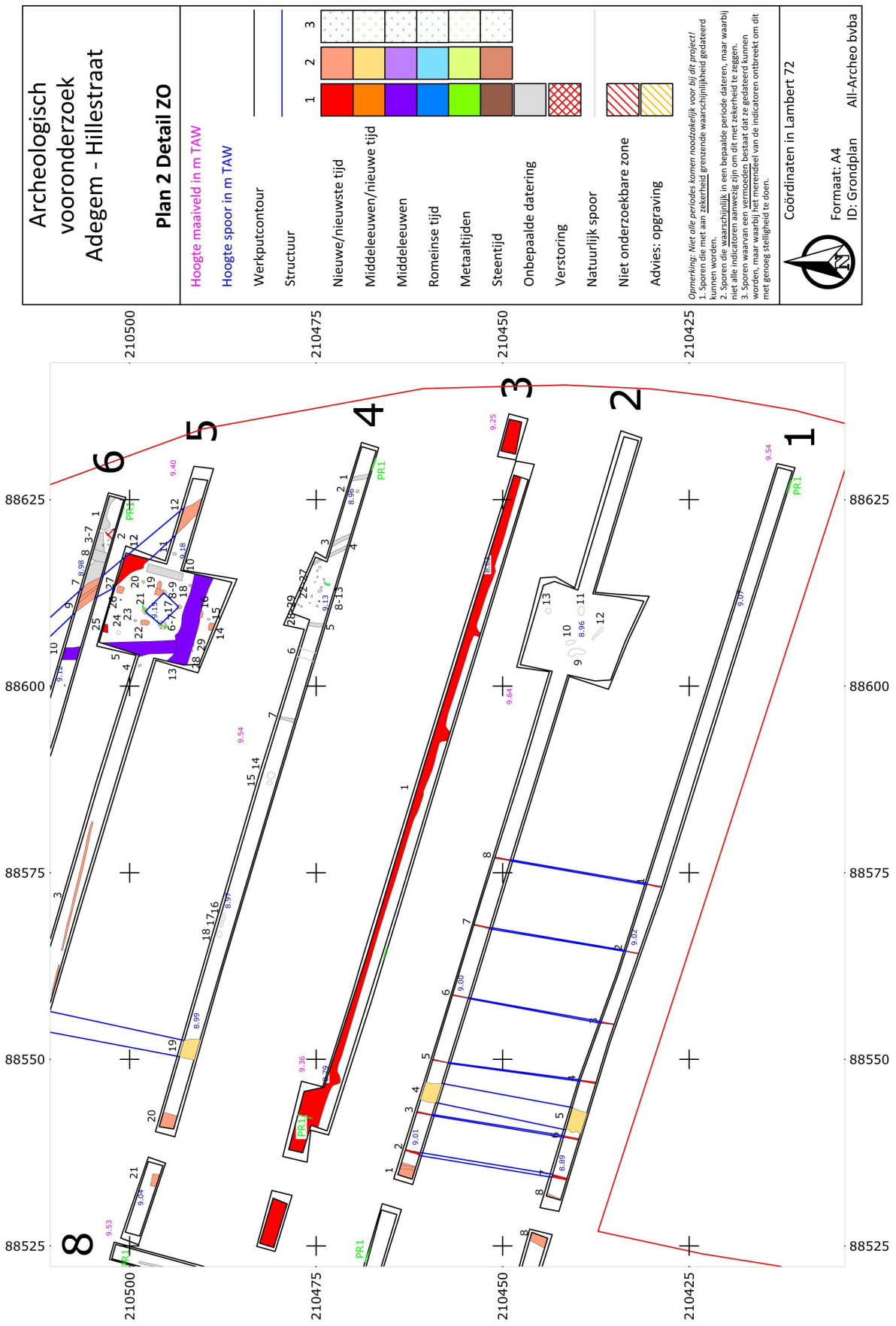

Fig. 15: Detailplan ZO

5.2 Bespreking sporen

5.2.1 Oostelijke zone (WP1-7)

5.2.1.1 Greppels

Op het terrein werden twee perceelsgreppels geregistreerd, die zichtbaar zijn op de historische kaarten. WP3S1 is noordwest-zuidoost georiënteerd en loopt over de volledige werkput. De greppel werd gecoupeerd tot op het niveau van het grondwater, dit is 68 cm (Fig. 16). De vulling bestaat uit drie lagen. De bovenste laag is licht bruingeel gevlekt, de tweede laag is licht grijsgeel gevlekt en de onderste laag is donker bruingrijs gevlekt. Op basis van een randfragment rood aardewerk van een kookpot kan de greppel gedateerd worden in de nieuwe of nieuwste tijd (Fig. 17).

De tweede perceelsgreppel is noordoost-zuidwest georiënteerd en is nog duidelijk zichtbaar in het landschap (Fig. 18). Hij werd geregistreerd als WP1S8 en is 6,8 m breed. De vulling is donkerbruin gevlekt. Er werd geen vondstmateriaal aangetroffen.

Fig. 16: WP3S1 (coupe)

Fig. 17: V001 WP3 S1

Fig. 18: WP1S8

WP5S13 is een noordwest-zuidoost georiënteerde perceelsgreppel met een homogene donkerbruine vulling. De greppel is ongeveer 2,20 m breed (Fig. 19). De vulling van de greppel bevatte een steel-, een bodem-, een randfragment en vier wandfragmenten rood aardewerk van een pan, twee bodemfragmenten rood aardewerk met standvinnen, een randfragment rood aardewerk van een kom en nog twee wandfragmenten rood geglaazuurd aardewerk (Fig. 20). Op basis van het vondstmateriaal kan de greppel gedateerd worden in de late middeleeuwen. Hij oversnijdt WP5S5.

WP5S5 is een noord-zuid georiënteerde greppel, vermoedelijk een erfafbakeningsgreppel. De greppel heeft een donkere bruinrijze gevlekte vulling. De greppel is ongeveer 1,70 m breed (Fig. 21). De vulling bevatte een wandfragment rood aardewerk en twee wandfragmenten rood geglaazuurd aardewerk (Fig. 22). De greppel kan gedateerd worden in de late middeleeuwen.

Fig. 19: WP5S13

Fig. 20: V005 WP5 S13

Fig. 21: WP5 S5

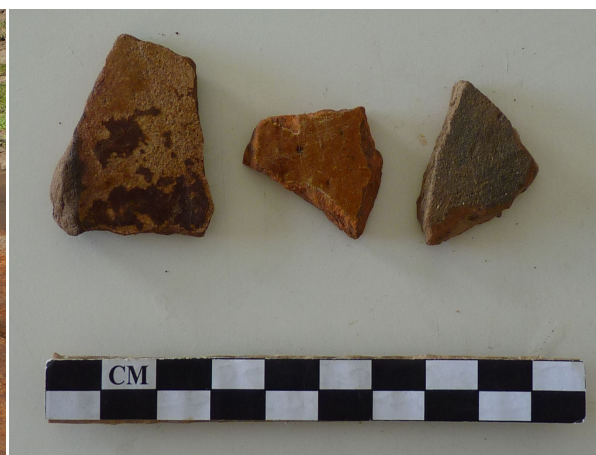

Fig. 22: V003 WP5 S5

WP5SS12, WP6S9 en WP7S4 zijn delen van een perceelsgreppel met een noordwest-zuidoost oriëntatie. De greppel heeft twee vullingen, namelijk een donkere bruinzwarte gevlekte vulling onderaan en een bruinrijze gevlekte vulling bovenaan (Fig. 24). De greppel is 1,6 tot 4,5 m breed. WP4S19, WP5S1, WP6S16 en WP7S7 vormen een noord-zuid georiënteerde perceelsgreppel met een homogene donkerbruine vulling. De greppel is ongeveer 2,70 m breed (Fig. 25). De vulling

van WP6S16 bevatte een wandfragment grijs aardewerk (Fig. 23). Op basis van deze vondst kan de greppel gedateerd worden in de middeleeuwen.

Fig. 23: V009 WP6 S16

Fig. 24: WP7S4

Fig. 25: WP6S16

WP5S10, WP6S7, WP6S8 en WP7S3 zijn greppels die niet gedateerd konden worden. Ze hebben een donkerbruine tot lichte bruinigzige gevlekte vulling. Mogelijk zijn WP5S10 en WP6S8 eerder te interpreteren als kuilen.

5.2.1.2 Drainagegreppels

In werkputten 1 (WP1S1-4, S6-7) en 2 (WP2S2-3, S5-8) werden drainagegreppels geregistreerd waar soms nog de restanten van een plastic buis in te vinden was. De greppels hebben een homogene donkerbruine vulling en zijn ongeveer 10 à 20 cm breed (Fig. 26). Ten noorden van werkput 2 werd nog slechts één drainagegreppel vastgesteld, meer bepaald WP7S5.

WP4S1, WP4S3-4 en WP4S7 zijn mogelijk ook afwateringsgreppels die noordwest-zuidoost georiënteerd zijn. De vulling van de sporen is donkerbruin of grijsgevekt en vrij uitgelooft (Fig. 27), en bevat geen vondstmateriaal. De greppels zijn ongeveer 50 cm breed.

WP7S11-12 en 14 zijn ook drainagegreppels met een noordwest-zuidoost oriëntatie. In WP7S14 was nog het restant van een PVC-buis. Dit was de afwatering van de gesloopte kantine van het voormalige voetbalveld.

Fig. 26: WP2S2

Fig. 27: WP4S3-4

5.2.1.3 Kuilen

WP4S21 is een kuil met een donkere bruingele gevlekte vulling. Op basis van de vulling en de scherpe aflijning is de kuil vermoedelijk te dateren in de nieuwe of nieuwste tijd.

Fig. 28: WP4S21

5.2.1.4 Paalsporen

WP4S8-13 en WP4S22-29 zijn paalsporen met een homogene donkerbruine vulling. De sporen zijn vierkant met afmetingen van 16 bij 16 tot 37 bij 37 cm, of ovaal met een diameter van 20 tot 50 cm (Fig. 29). WP4S9 is gecoupeerd ter evaluatie. De bewaarde diepte van de vulling bedraagt 18 cm (Fig. 30). In WP4S9 werd een wandfragment grijs aardewerk gevonden (Fig. 31). Het dateert in de middeleeuwen.

Fig. 29: WP4S8-11

Fig. 30: WP4S9 (coupe)

Fig. 31: V002 WP4 S9

WP5S7, WP5S8, WP5S17 en WP5S21 zijn ovale paalsporen met een donkere grijszwarte gevlekte vulling. De diameter bedraagt 76 tot 89 cm (Fig. 32). Er werd geen vondstmateriaal aangetroffen in de sporen, maar een paar sporen werden gecoupeerd. De bewaarde diepte van WP5S7 bedraagt 54 cm (Fig. 35). De vulling bestaat uit vier lagen. De eerste laag is bruin gevlekt, de tweede donkerbruin gevlekt, de derde lichtbruin gevlekt en de onderste is donkergrijs gevlekt.

De bewaarde diepte van WP5S21 bedraagt 38 cm (Fig. 33). De vulling bestaat uit drie lagen. De bovenste vulling is donkergrijs gevlekt, de middelste is donker bruingeel gevlekt en de onderste is donkerbruin gevlekt. De vulling bevatte geen vondstmateriaal, waardoor de sporen niet met zekerheid kunnen gedateerd worden.

De vulling, de vorm en de afstand tussen de sporen (2,7 bij 3,5 m), geeft aan dat het om een spijker gaat. De spijker kan vermoedelijk gerelateerd worden aan de erfafbakingsgreppel (WP5S5), die in de late middeleeuwen gedateerd wordt. WP5S20 vertoont eenzelfde vulling als de paalsporen van de spijker, zodat eenzelfde datering kan naar voor geschoven worden voor dit spoor.

Fig. 32: WP5KVS6-7, S8-9, S17, S19, S21

Fig. 33: WP5S21 (coupe)

WP5S6 is rechthoekig met een homogene donkergrijze vulling en meet 1 m bij 70 cm. Dit spoor werd samen met WP5S7 gecoupeerd, en bleek tamelijk ondiep bewaard. Het oversneed WP5S7 (Fig. 34, Fig. 35). Er werd vondstmateriaal aangetroffen in WP5S6, dat het spoor dateert in de middeleeuwen tot nieuwe tijd. Het gaat om een wandscherf grijs aardewerk en een wandscherf rood geglaazuurd aardewerk (Fig. 36). De vondsten zijn mogelijk intrusief, gezien de scherpe aflijning van het spoor. Misschien zijn ze afkomstig uit de vulling van het onderliggende spoor (WP5S7). Het zou in dat geval eerder een datering kunnen bieden voor dit laatste spoor. WP5S6 heeft ongeveer dezelfde afmetingen, kleur en vorm als WP5S9, WP5S25 en WP5S26. In WP5S25 werd een baksteenfragment gevonden, wat een vermoedelijke datering geeft aan de sporen in de nieuwe of nieuwste tijd (Fig. 37).

Fig. 34: WP5S6-7

Fig. 35: WP5S6-7 (coupe)

Fig. 36: V004 WP5 S6

Fig. 37: V012 WP5 S25

WP5S14-15 zijn paalsporen met een donkere bruingele gevlekte vulling. Het zijn onregelmatige sporen met een lengte van 1,23 m (Fig. 38). Er werd geen vondstmateriaal aangetroffen. Op basis van de vulling en de scherpe aflijning kan men stellen dat ze behoren tot de nieuwe of nieuwste tijd.

Fig. 38: WP5S14

WP6S3-6 en WP6S11 zijn kleine, vierkante paalsporen met een donkere bruingrijze gevlekte vulling, die vermoedelijk in de middeleeuwen tot nieuwe tijd te dateren zijn. WP4S2, WP5S4, WP5S11, WP5S15, WP5S18, WP5S23 zijn ovale paalsporen met een donkerbruine gevlekte vulling, die niet gedateerd konden worden.

WP7S15-19 zijn paalsporen waarin de funderingen stonden van een betonnen plaat, die gerelateerd was aan de gesloopte kantine van het voormalige voetbalveld.

5.2.1.5 Ploegsporen

WP5S2 en WP5S3 zijn ploegsporen. Ze hebben een lichtbruine gevlekte vulling.

5.2.1.6 Natuurlijke sporen

WP2S9-13, WP4S6 en WP4S14-18 zijn natuurlijke sporen. WP2S11, WP4S15 en WP4S18 werden gecoupeerd (Fig. 39, Fig. 40).

Fig. 39: WP4S18 (coupe)

Fig. 40: WP4S15 (coupe)

5.2.1.7 Verstoringen

WP7S1-2, WP7S6, WP7S13 en WP7S20 zijn verstoringen. In de vulling van WP7S1 werd een wandfragment rood geglaazuurd aardewerk gevonden, wat een datering geeft in de nieuwe of nieuwste tijd (). De vulling van WP7S6 bevat een wandfragment kleurloos glas van een fles, te dateren in de nieuwste tijd ().

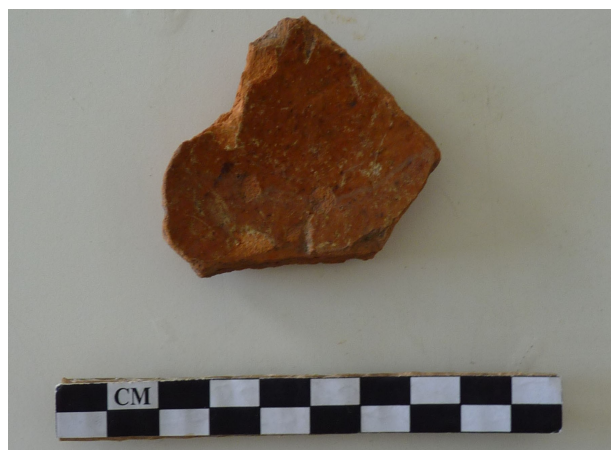

Fig. 41: V010 WP7 S1

Fig. 42: V011 WP7 S6

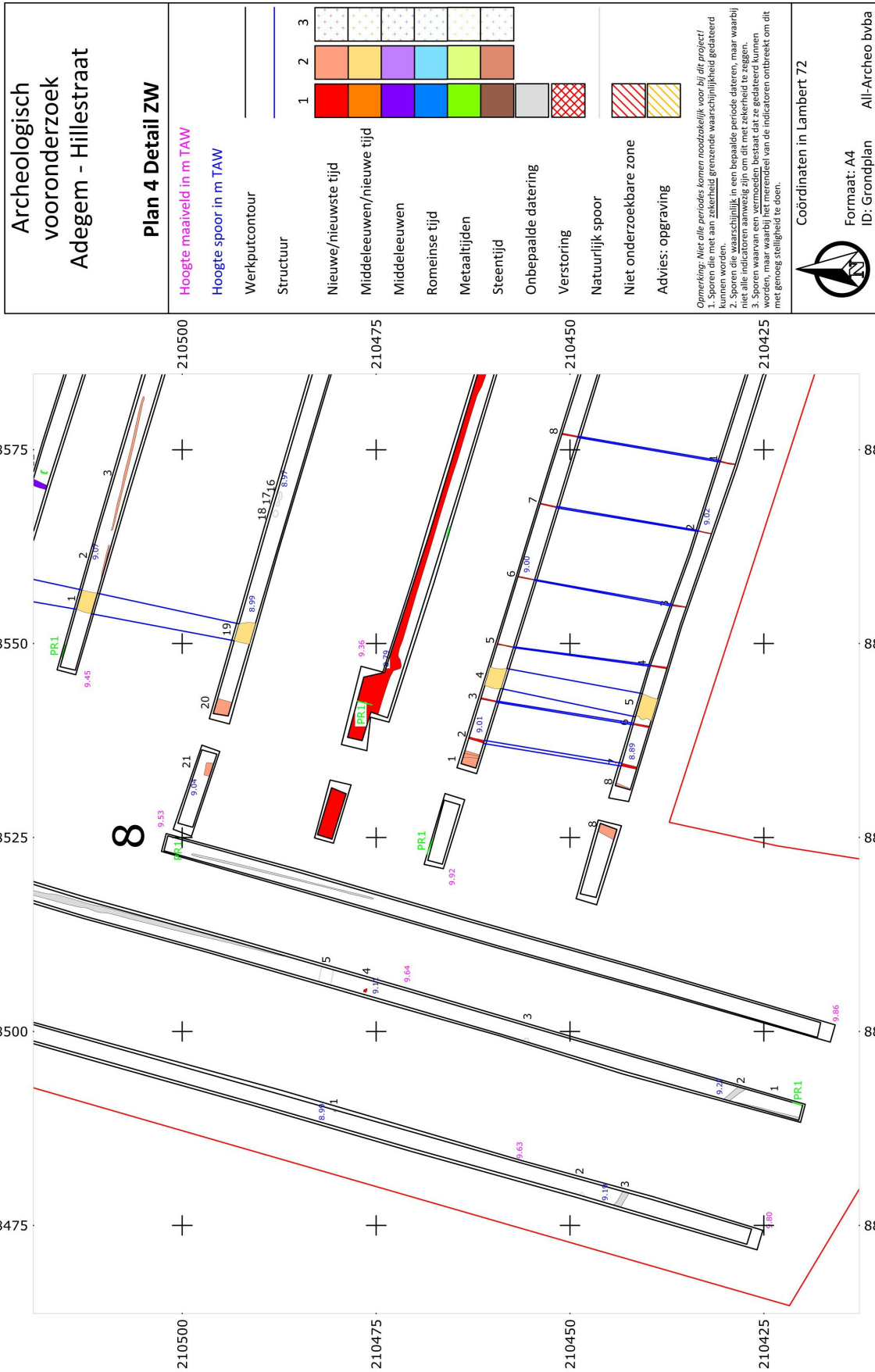

Fig. 43: Detailplan ZW

5.2.2 Westelijke zone (WP8-10)

5.2.2.1 Greppels

WP9S6 is een perceelsgreppel met een homogene bruine vulling, die waarschijnlijk als afwateringsgreppel diende. De greppel vertoont een noordoost-zuidwest oriëntatie en is ongeveer 85 cm breed (Fig. 44). De vulling van de greppel bevatte geen vondstmateriaal, zodat hij niet met zekerheid gedateerd kan worden.

Fig. 44: WP9S6

5.2.2.2 Drainagegreppels

WP9S2 en WP10S3 vormen een drainagegreppel met een donkere bruinzwarte gevlekte vulling. De greppel is ongeveer 80 cm breed en is noordwest-zuidoost georiënteerd (Fig. 45). Er werd geen vondstmateriaal aangetroffen.

Fig. 45: WP10S3

5.2.2.3 Paalsporen

WP9S4 en WP10S1 zijn recente paalsporen met een homogene donkergrijze vulling. Ze zijn ovaal tot onregelmatig van vorm. De vulling van WP9S4 bevatte nog de restant van een houten paal.

5.2.2.4 Ploegsporen

WP8S1 is een ploegspoor met een homogene, bruine vulling.

5.2.2.5 Natuurlijke sporen

WP9S5 en WP10S2 zijn natuurlijke sporen met een grijsgevlekte vulling (Fig. 46).

Fig. 46: WP10S2

6 Waardering, analyse van de geplande situatie: effecten, en advies

6.1 Antwoord onderzoeksvragen

- Welke bodemopbouw is waargenomen binnen het plangebied? In hoeverre is deze bodemopbouw intact? Welke factoren speelden hierbij een rol en wat is de repercussie op de bewaringstoestand van archeologische sporen?
  - Er is een vochtige zandbodem met structuur B horizont aanwezig in het noordwestelijke, centrale en zuidoostelijke deel van het terrein (werkputten 1, 3 en 7). Er werd een vochtige zandbodem met een verbrokkelde humus en/of ijzer B horizont geregistreerd in het noorden van het terrein (werkputten 2 en 8) en een zandbodem zonder profielontwikkeling in het uiterste zuidwesten van het terrein (werkput 9). De bodemopbouw vertoont resten van postpodzolizatie, waarbij de intense bewerking van het land de oorspronkelijke bodem heeft aangetast en deze sterke uitlogingsverschijnselen vertoont. Dit heeft slechts een beperkte repercussie op de bewaringstoestand van de archeologische sporen.
- Zijn er sporen aanwezig? Zo ja, geef een beknopte omschrijving, zijn deze sporen natuurlijk en/of antropogeen en wat is hun bewaringstoestand?
  - In het zuidwestelijke deel van het onderzoeksgebied werden weinig sporen geregistreerd. Het gaat om afwateringsgreppels, natuurlijke sporen of recente paalsporen.
  - Voorts waren er in de oostelijke zone van het onderzoeksgebied gedempte perceelsgreppels, een vermoedelijke erfafbakeningsgreppel, afwaterings- en drainagegreppels, ploegsporen, paalsporen, kuilen, verstoringen en natuurlijke sporen met een goede bewaringstoestand aanwezig.
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren en kunnen ze op basis van vondstmateriaal en/of op basis van vulling gedateerd worden?
  - In het noordoostelijke deel van het onderzoeksgebied werd een vierposten spieker geregistreerd, waarvan de vulling geen vondstmateriaal bevatte. De sterke uitloging van de sporen doet vermoeden dat het om oude sporen gaat. De paalsporen kunnen echter niet met zekerheid gedateerd worden. Vermoedelijk is de spijker gerelateerd aan de laatmiddeleeuwse erfafbakeningsgreppel.
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie? Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting? Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten?
  - Er zijn een erfafbakeningsgreppel en een spieker aanwezig in het noordoosten van het terrein, wat mogelijk wijst op de inrichting van een erf. De sporen liggen waarschijnlijk op de rand van een zich naar het noordoosten uitstrekkend erf.
  - Er zijn geen funeraire contexten aangetroffen.
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen vindplaatsen? Wat is de waarde van de vastgestelde archeologische vindplaats voor de regio en in hoeverre zijn gelijkaardige vindplaatsen gekend en gedocumenteerd op regionaal en op Vlaams niveau?
  - De sporen kunnen niet rechtstreeks gelinkt worden aan een nabijgelegen vindplaats. Ten noorden van het onderzoeksgebied bevindt zich de Sint-Adrianuskerk (zie hoger), die reeds terug gaat tot de volle middeleeuwen. Mogelijk zijn de aangetroffen resten te interpreteren als één van de erven, die gelegen zijn in de omgeving van de Sint-Adrianuskerk.

6.2 Advies

Tijdens het onderzoek werden in het noordoosten van het terrein de resten van een vermoedelijk laatmiddeleeuws erf vastgesteld. Dit wordt gematerialiseerd door de vondst van een erfafbakeningsgreppel en een spijker.

De aangetroffen sporen werden voldoende gedocumenteerd, zodat geen behoud *in situ* of een vervolgonderzoek noodzakelijk is. Er werden namelijk geen andere gerelateerde structuren vastgesteld binnen het onderzoeksgebied. Het erf blijkt verder te lopen buiten het onderzoeksgebied.

De vrijgave van het terrein wordt geadviseerd.

- Kan voor deze vindplaats het principe van behoud *in situ* nagestreefd worden (op korte termijn) gelet op de geplande werkzaamheden en (op lange termijn) de overgang van een agrarisch gebruik naar een woonfunctie?
  - Niet relevant.
- Welke aandachtspunten zijn van toepassing op een eventueel vervolgonderzoek en welke vraagstellingen zijn relevant?
  - Niet relevant.
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
  - Niet relevant.

7 Bibliografie

7.1 Publicaties

Acke, B. *et al.*, 2010: Archeologische prospectie gemeentehuis Maldegem (O.-VI.), *Archaeologia Mediaevalis* 33, 5.

Ampe, C. *et al.*, 1995: *Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormige structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen* (Archeologische Inventaris Vlaanderen, buitengewone reeks 4).

Archief IAP.

Bourgeois, J./M. Meganck/P. Rondelez, 1994: Noodonderzoek 1993 te Maldegem-vliegplein, *Lunula* 1994 II, 1.

De Clercq, W. *et al.*, 2008: Twee gebouwen uit de late ijzertijd te Maldegem-Katsweg (provincie Oost-Vlaanderen, België), *Lunula* 16, 117-123.

De Clercq, W./S. Mortier, 2002: *Het Oudste Meetjesland: recente onderzoeksresultaten van archeologische opgravingen in Eeklo en Aalter* (Appeltjes van het Meetjesland 53), 257-284.

De Decker, S., 1997-1998: *Vanuit de hoogte, een vergelijkende studie van de inplanting van cadastrale mottes in Oost-Vlaanderen, Gent* (onuitgegeven licentiaatsverhandeling).

De Vliegheer, L., 1958: *De Romaanse kerk van Adegem* (Appeltjes van het Meetjesland 9), 57 ev.

De Vriendt, B., 2011: *Onder de windmolens. Archeologische terreinbegeleiding in Eeklo, Balgerhoeke* (AS-rapportage 2010-35).

Pieters, T., 2009: *Archeologisch onderzoek windmolenpark Maldegem (provincie Oost-Vlaanderen)* (Ruben Willaert bvba).

Ryssaert, C./T. Boncquet, 2010: *Archeologisch onderzoek Maldegem: windmolenpark* (onuitgegeven rapport).

Semey, J. *et al.*, 1987: Adegem (Maldegem, O.-VI.): waterputten, *Archeologie* 1987/2, 153-154.

Sergant, J./G. Van der Haegen/Y. Perdaen, 2001: Steentijdvondsten uit Eeklo, aansluitingscomplex N49-N43, in A. De Kegel *et al.* (eds.), *Monumentenzorg en cultuurpatrimonium. Jaarverslag van de provincie Oost-Vlaanderen 2000*, 204-206.

Toen, H./W. De Clercq, 1995: De Gallo-Romeinse aanwezigheid in Adegem en in Maldegem, *Handelingender maatschappij voor Geschiedenis en Oudheidkunde te Gent* 49, 1-31.

Van der Haegen, G. *et al.*, 1999: *Steentijdvondsten in het Meetjesland (Oost-Vlaanderen, België). Inventaris en geografische analyse* (Archeologische Inventaris Vlaanderen, buitengewone reeks 6).

Van Doorselaar, A., 1964: *Repertorium van de begraafplaatsen uit de Romeinse tijd in Noord Gallië*, Brussel (Oudheidkundige repertoria I).

Vandorpe, S./L. Bosman, 2012: *Archeologisch proefsleuvenonderzoek Oude Staatsbaan - Adegem (Maldegem)* (Antea Archeologie Rapporten 21/2012).

7.2 Websites

Agentschap voor geografische informatie Vlaanderen (2015)
<http://geo-vlaanderen.agiv.be/>

Archeonet (2006)
<http://www.archeonet.be>

Centrale Archeologische Inventaris (2015)
<http://cai.erfgoed.net/cai/index.php>

Databank ondergrond Vlaanderen (2015)
<http://dov.vlaanderen.be>

Geopunt Vlaanderen (2015)
<http://www.geopunt.be/>

Onderzoeksbalans Onroerend Erfgoed Vlaanderen (2015)
Vlaams instituut voor het Onroerend Erfgoed (VIOE)
<http://www.onderzoeksbalans.be>

8 Bijlagen

8.1 Lijst van afkortingen

CAI	Centrale Archeologische Inventaris
TAW	Tweede Algemene Waterpassing
DHM	Digitaal hoogtemodel
WP	Werkput
S	Spoor
PR	Profiel

8.2 Archeologische periodes

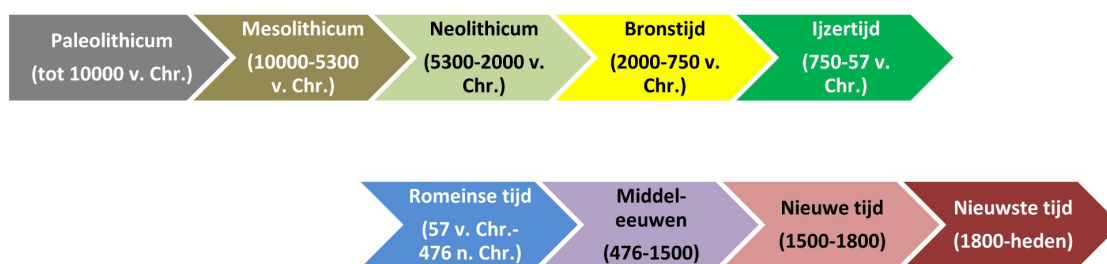

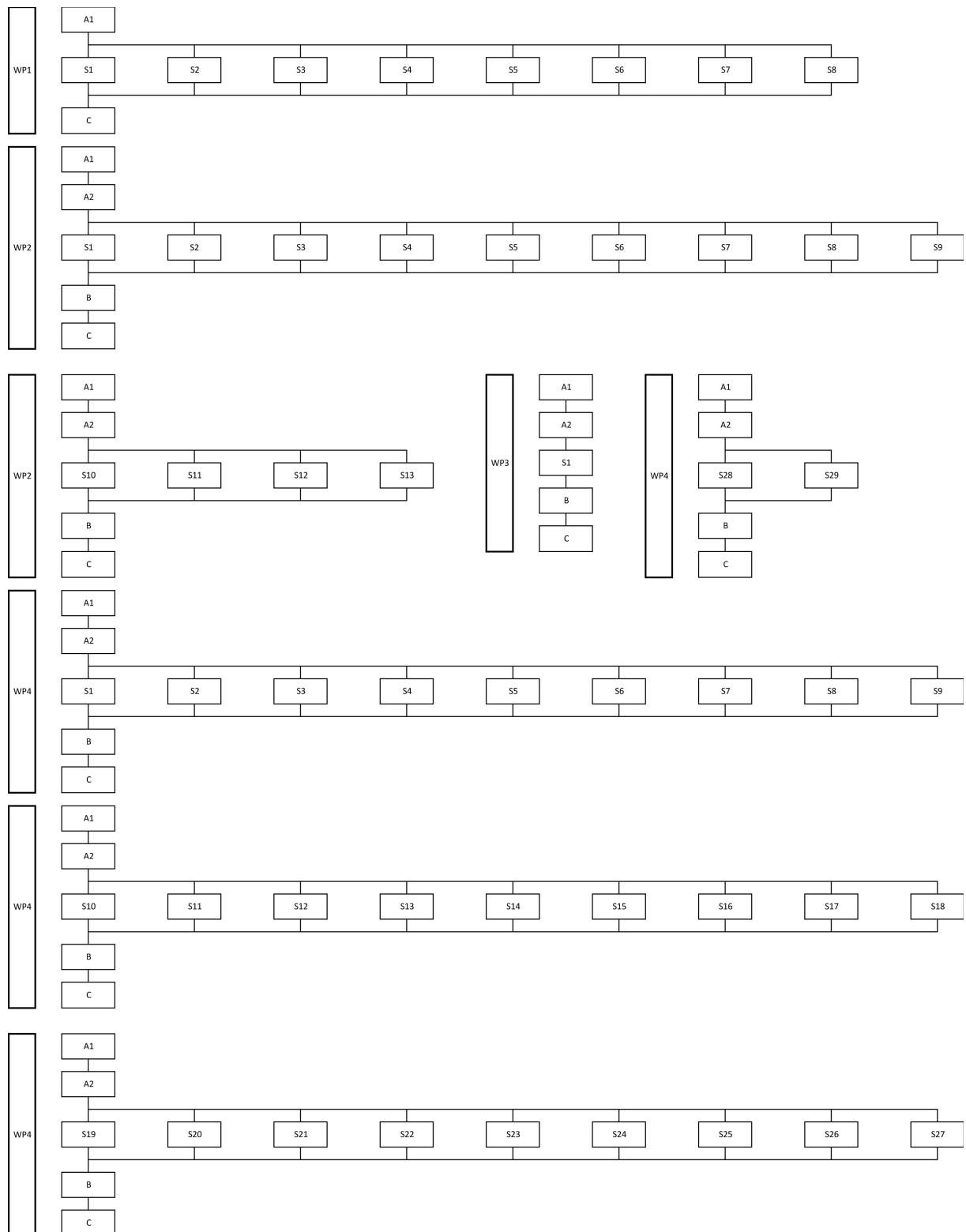
Fig. 47: Archeologische periodes

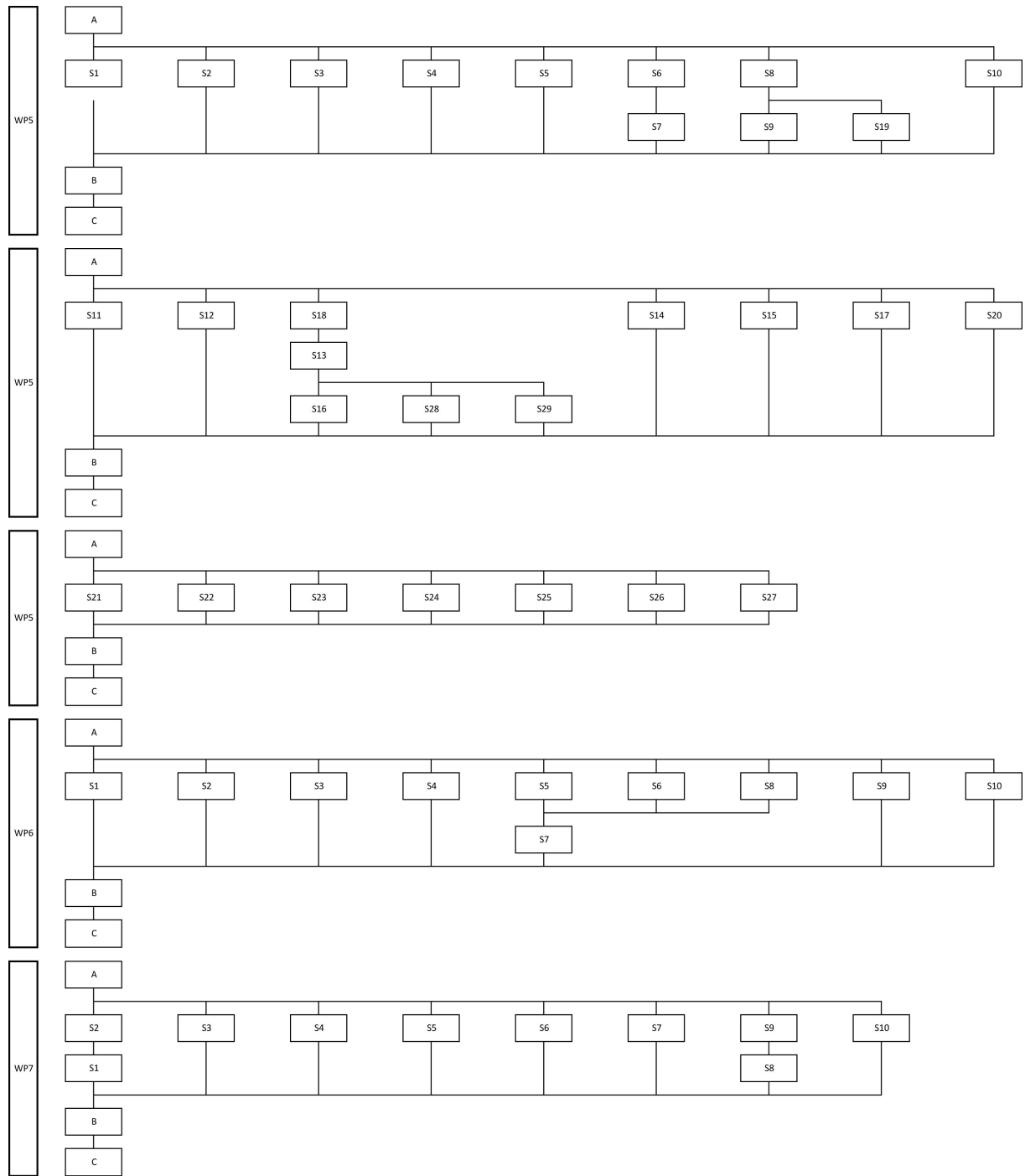
8.3 Plannen en tekeningen

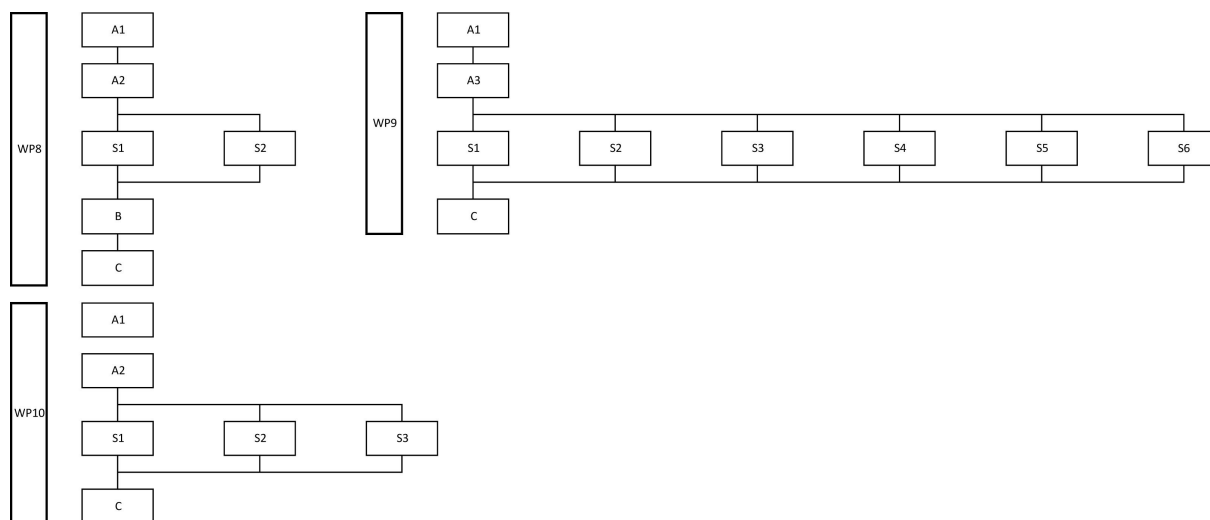
- Plan 1: Situering
- Plan 2: Detail
- Plan 3: Detail
- Plan 4: Detail

Tekening 1: Profiel- en coupetekeningen

8.4 Harrismatrix

8.5 Sporenlijst

Werkput	Spoor	Kleur			Homogeen/ Heterogeen	Vorm	Interpretatie
		Donker/ Licht	Hoofd- kleur	Bijkleur			
1	1	donker	bruin		homogeen	langwerpig	drainagegreppel
1	2	donker	bruin		homogeen	langwerpig	drainagegreppel
1	3	donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	drainagegreppel
1	4	donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	drainagegreppel
1	5	donker	bruin	grijs	gevekt	langwerpig	greppel
1	6	donker	bruin		homogeen	langwerpig	drainagegreppel
1	7	donker	bruin		homogeen	langwerpig	drainagegreppel
1	8	donker	bruin	geel	gevekt	langwerpig	greppel
2	1a	licht	grijs	geel	gevekt	langwerpig	drainagegreppel
2	1b		bruin	geel	gevekt	langwerpig	drainagegreppel
2	2	donker	bruin		homogeen	langwerpig	drainagegreppel
2	3	licht	bruin		gevekt	langwerpig	drainagegreppel
2	4	licht	bruin		homogeen	langwerpig	greppel
2	5	licht	bruin		gevekt	langwerpig	drainagegreppel
2	6	donker	bruin		homogeen	langwerpig	drainagegreppel
2	7	donker	bruin		homogeen	langwerpig	drainagegreppel
2	8	donker	bruin		homogeen	langwerpig	drainagegreppel
2	9		grijs		gevekt	ovaal	natuurlijk
2	10		grijs		gevekt	ovaal	natuurlijk
2	11		bruin	grijs	gevekt	ovaal	natuurlijk
2	12	licht	grijs		gevekt	langwerpig	natuurlijk
2	13	licht	grijs		gevekt	rond	natuurlijk
3	1		bruin		gevekt	langwerpig	greppel

Werkput	Spoor	Kleur			Homogeen/ Heterogeen	Vorm	Interpretatie
		Donker/ Licht	Hoofd- kleur	Bijkleur			
4	1	licht	grijs		homogeen	langwerpig	greppel
4	2		bruin		gevekt	ovaal	paalspoor
4	3		grijs		gevekt	langwerpig	greppel
4	4		grijs		gevekt	langwerpig	greppel
4	5	donker	bruin	grijs	homogeen	langwerpig	greppel
4	6		bruin		gevekt	langwerpig	natuurlijk
4	7	donker	bruin	grijs	homogeen	langwerpig	greppel
4	8	donker	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
4	9	donker	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
4	10	donker	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
4	11	donker	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
4	12	donker	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
4	13	donker	bruin	grijs	homogeen	rond	paalspoor
4	14	donker	bruin		homogeen	ovaal	natuurlijk
4	15	donker	bruin		homogeen	ovaal	natuurlijk
4	16	licht	bruin	grijs	gevekt	ovaal	natuurlijk
4	17	licht	bruin	grijs	gevekt	ovaal	natuurlijk
4	18	licht	bruin	grijs	gevekt	ovaal	natuurlijk
4	19	licht	bruin	grijs	gevekt	rechthoekig	greppel
4	20	donker	bruin		gevekt	langwerpig	greppel
4	21	donker	bruin	geel	gevekt	onregelmatig	kuil
4	22	donker	grijs		homogeen	ovaal+rond+vi erkant	paalspoor
4	23	donker	grijs		homogeen	ovaal+rond+vi erkant	paalspoor
4	24	donker	grijs		homogeen	ovaal+rond+vi erkant	paalspoor
4	25	donker	grijs		homogeen	ovaal+rond+vi erkant	paalspoor
4	26	donker	grijs		homogeen	ovaal+rond+vi erkant	paalspoor
4	27	donker	grijs		homogeen	ovaal+rond+vi erkant	paalspoor
4	28	donker	grijs		homogeen	ovaal+rond+vi erkant	paalspoor
4	29	donker	grijs		homogeen	ovaal+rond+vi erkant	paalspoor
5	2	licht	bruin		gevekt	langwerpig	ploegspoor
5	3	licht	bruin		gevekt	langwerpig	ploegspoor
5	4	donker	bruin	grijs	gevekt	langwerpig	paalspoor
5	5	donker	bruin	grijs	gevekt	langwerpig	greppel

Werkput	Spoor	Kleur			Homogeen/ Heterogeen	Vorm	Interpretatie
		Donker/ Licht	Hoofd- kleur	Bijkleur			
5	6	donker	grijs		homogeen	ovaal	paalspoor
5	7	donker	grijs	zwart	homogeen	ovaal	paalspoor
5	8	donker	grijs	zwart	homogeen	rechthoekig	paalspoor
5	9	donker	grijs	zwart	homogeen	ovaal	paalspoor
5	10	donker	bruin		gevlekt	langwerpig	greppel
5	11	donker	bruin		gevlekt	ovaal	paalspoor
5	12a	donker	grijs	bruin	homogeen	langwerpig	greppel
5	12b		grijs		gevlekt	langwerpig	greppel
5	13	donker	bruin		homogeen	langwerpig	perceelsgreppel
5	14	donker	bruin	geel	gevlekt	onregelmatig	paalspoor
5	15	donker	grijs	bruin	gevlekt	rechthoekig	paalspoor
5	16	donker	grijs		homogeen	onregelmatig	paalspoor
5	17	donker	zwart	grijs	gevlekt	vierkant	paalspoor
5	18	donker	bruin	grijs	gevlekt	rechthoekig	paalspoor
5	19	donker	bruin	grijs	gevlekt	ovaal	paalspoor
5	20	donker	grijs	bruin	gevlekt	vierkant	paalspoor
5	21	donker	grijs	wit	gevlekt	ovaal	paalspoor
5	22	donker	grijs	bruin	gevlekt	rechthoekig	paalspoor
5	23		bruin	grijs	gevlekt	rond	natuurlijk
5	24	donker	bruin	geel	gevlekt	rond	natuurlijk
5	25	donker	bruin		homogeen	vierkant	kuil
5	26	donker	bruin		homogeen	vierkant	paalspoor
5	27	donker	bruin		homogeen	vierkant	paalkuil
5	28	donker	bruin		homogeen	onregelmatig	paalspoor
5	29	donker	bruin		homogeen	onregelmatig	paalspoor
6	1		grijs	bruin	gevlekt	onregelmatig	kuil
6	2	donker	bruin	zwart	gevlekt	onregelmatig	verstoring
6	3	donker	bruin	grijs	gevlekt	vierkant	paalspoor
6	4	donker	bruin	grijs	gevlekt	vierkant	paalspoor
6	5	donker	bruin	grijs	gevlekt	vierkant	paalspoor
6	6	donker	bruin	grijs	gevlekt	vierkant	paalspoor
6	7a	licht	bruin	grijs	gevlekt	onregelmatig	greppel
6	7b		bruin	grijs	gevlekt	rechthoekig	greppel
6	8	donker	bruin		homogeen	rechthoekig	greppel
6	9	donker	zwart	bruin	gevlekt	rechthoekig	greppel
6	10	donker	bruin		homogeen	rechthoekig	greppel
6	11		bruin		gevlekt	vierkant	paalspoor
6	12		bruin		gevlekt	ovaal	natuurlijk
6	13	donker	bruin		homogeen	langwerpig	greppel

Werkput	Spoor	Kleur			Homogeen/ Heterogeen	Vorm	Interpretatie
		Donker/ Licht	Hoofd- kleur	Bijkleur			
6	14		grijs		gevekt	rond	natuurlijk
6	15		oranje	bruin	gevekt	langwerpig	greppel
6	16	donker	bruin		homogeen	langwerpig	greppel
7	1	donker	bruin	geel	gevekt	onregelmatig	verstoring
7	2		grijs	bruin	gevekt	langwerpig	verstoring
7	3	donker	grijs		homogeen	langwerpig	greppel
7	4	donker	grijs		homogeen	langwerpig	greppel
7	5	donker	bruin		gevekt	langwerpig	drainagegreppel
7	6		bruin		gevekt	langwerpig	verstoring
7	7	donker	grijs	bruin	homogeen	langwerpig	greppel
7	8	donker	bruin	geel	gevekt	rechthoekig	kuil
7	9	donker	bruin	geel	gevekt	rechthoekig	kuil
7	10	donker	bruin		homogeen	langwerpig	greppel
7	11	donker	bruin		homogeen	langwerpig	greppel
7	12	donker	grijs	bruin	homogeen	langwerpig	greppel
7	13		bruin		gevekt	onregelmatig	verstoring
7	14		grijs	bruin	gevekt	langwerpig	greppel
7	15	donker	bruin		gevekt	ovaal	paalkuil
7	16	donker	bruin		gevekt	ovaal	paalkuil
7	17	donker	bruin		gevekt	ovaal	paalkuil
7	18	donker	bruin		gevekt	ovaal	paalkuil
7	19	donker	bruin		gevekt	ovaal	paalkuil
7	20	donker	zwart	bruin	gevekt	langwerpig	verstoring
8	1		bruin		homogeen	langwerpig	greppel
8	2		bruin		gevekt	langwerpig	greppel
9	1		zwart		gevekt	langwerpig	greppel
9	2		zwart		gevekt	langwerpig	greppel
9	3	licht	grijs		homogeen	rond	natuurlijk
9	4		bruin	grijs	gevekt	ovaal	paalkuil
9	5	licht	grijs		gevekt	rechthoekig	natuurlijk
9	6		bruin		homogeen	langwerpig	greppel
10	1	donker	grijs		homogeen	onregelmatig	paalspoor
10	2	donker	grijs		gevekt	ovaal	natuurlijk
10	3	donker	zwart		homogeen	langwerpig	greppel

8.6 Vondstenlijst

Vondst-nummer	Locatie		Inzamelingswijze	Aardewerk vaatwerk	Aardewerk bouw materiaal	Glas vaatwerk
	Werkput	Spoor				
V001	3	1	Vlak	1		
V002	4	9	Vlak	1		
V003	5	5	Vlak	3		
V004	5	6	Vlak	2		
V005	5	13	Vlak	13		
V006	5	26	Vlak	1		
V007	6	10	Vlak	1		
V008	6	13	Vlak	1		
V009	6	16	Vlak	1		
V010	7	1	Vlak	1		
V011	7	6	Vlak			1
V012	5	25	Vlak		1	

8.7 Digitale gegevensdrager

Inventarislijsten van het gerecupereerde vondstenmateriaal, van de sporen met beschrijving, van alle tekeningen en van alle foto's zijn digitaal beschikbaar. Dit is tevens het geval voor het dagboek, de foto's, de plannen en tekeningen.